

VALTION TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2023

1. Lähtökohdat

Muutokset Suomen sotilaallisessa toimintaympäristössä ovat edellyttäneet välittömiä toimenpiteitä ja materiaalihankintoja sekä lyhyellä että keskipitkällä aikavälillä. Puolustuskykyä parannetaan pitkäkestoiseen laaja-alaiseen vaikuttamiseen vastaamiseksi. Puolustusvoimat jatkaa turvallisuusympäristön kehitystä vastaavan puolustuskyvyn parantamisen toimenpiteitä ja hankintoja suunnittelukaudella 2023-2026.

2. Puolustusvoimien talousarvion 2023 määrärahat

Puolustusvoimien vuoden 2023 esitetty budjetti on yhteensä noin 5,1 mrd. euroa (ml. PLM:n sotilaallisen kriisinhallinnan momentti).

Puolustusvoimien toimintamenoihin esitetään määrärahaa yhteensä noin 2,1 mrd. euroa. Toimintamenokehys sisältää kevään 2022 kehysvalmistelussa (JTS 2023-2026) päätetyn tason noston toimintamenoihin. Kehykseen tehdyllä lisäyksellä parannetaan puolustuskykyä lisäämällä henkilöstömäärää ja kertausharjoituksissa koulutettavien määrää, nostamalla kunnossapidon tasoa, varmistamalla toiminnan ja valmiuden ylläpitoa ja säätelyä ja kattamalla tilahallinnan tarpeita. Puolustusvoimien henkilöstötarpeissa on otettu huomioon puolustusselonteon (2021) linjaukset henkilötyövuosien lisäämisestä nopeutetulla aikataululla. Vuoden 2023 lisäys on noin 125 henkilötyövuotta. Talousarvioehdotuksessa ei ole otettu huomioon arviota mahdollisista COVID19 -pandemian vaikutuksista vuonna 2023. Vuodelle 2023 suunniteltu toiminnan taso on varusmieskoulutuksessa noin 30 sotaharjoitusvuorokautta, 29 500 koulutettua reserviläistä, 9 000 Hornet lentotuntia, 1 850 NH90 helikopterilentotuntia ja 1 150 taistelualusvuorokautta.

Puolustusmateriaalihankintoihin esitetään määrärahaa 1,59 mrd. euroa. Momentin määrärahakehystä nostaa kevään 2022 lisätalousarviossa myönnetty Puolustusvoimien parantaminen 2022 -tilausvaltuus. Lisämäärärahalla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksiin. Materiaalihankinnat kohdistuvat esimerkiksi panssarivaunujen ampumatarvikkeisiin, panssarintorjunta-aseistukseen, ilmatorjuntaan, johtamisvälineisiin, tiedusteluun ja valvontaan, taistelijan varusteisiin ja kenttähuoltomateriaaliin. Vuodelle 2023 esitetään uutta PVKEH2023-tilausvaltuutta yhteensä, jonka suurimmat hankkeet koskevat mm. ilmatorjunnan poistuvien suorituskykyjen korvaamista ja panssariajoneuvo2020 hankintoja.

Monitoimihävittäjien hankintaan (F-35) esitetään määrärahaa 1,41 mrd. euroa. Vuodelle 2023 esitetty määräraha käsittää monitoimihävittäjän hankinnan tilausvaltuusvuosiosuuden lisättynä ennakollisella indeksikorotuksella, ennakoiduilla valuuttakurssitappioilla ja ostovoimatarkistuksella. Määrärahantarvetta indekseihin ja valuuttakursseihin tarkennetaan tarvittaessa vuoden 2023 lisätalousarvioehdotuksissa. Hankkeen vuoden 2023 läpiviennin osalta painopisteenä on tukikohtien infran rakentamisen aloittaminen.

Sotilaallisen kriisinhallintaan esitetään puolustusministeriön hallinnon-alalle määrärahaa noin 64 milj. euroa. Osallistumisen taso vuonna 2023 arvioidaan olevan noin 410 sotilasta.

2.1 Puolustusvoimien vuoden 2023 talousarvioehdotuksen tarkennus

Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen tarkennuksessa Puolustusvoimat on esittänyt toimintamenoihin lisämäärärahaa sopimussotilaiden ja määräaikaisten siviilien palkkaamiseen, kiinteistömenoihin energian hinnannousuun ja Nato-jäsenyyden liittoutumisprosessin aiheuttamiin kustannuksiin. Nato-jäsenyyden aiheuttamat kustannukset ovat alkaneet konkretisoitua vasta syksyn kehysvalmistelun aikana. Määrärahaesityksiä tullaan tarkentamaan tulevina vuosina, kun liittoutumisen vaikutukset ja vaatimukset alkavat selvitä (mm. vuoden 2023 lisätalousarvioehdotukset).

2.2 Katsaukset

- sopimussotilaiden määräksi esitetään noin 500 henkilötyövuotta. Tason nosto perustuu turvallisuusympäristön muutoksen aiheuttamaan lisäkouluttajatarpeeseen (mm. kasvaneet kertausharjoitusten ja muiden harjoitus määrät).
- koulutettavien reserviläisten määrä nousee noin 10 000 reserviläisellä aiemmin suunnitellusta noin 19 300 reserviläisestä.
- ”kipupisteet”
 - o kustannus- ja menopaineiden kasvu, esim. energian hinnannousu, polttoaineet, materiaalien ja palveluiden kallistuminen. Pääosaa yleisestä hinnannoususta aiheutuvista lisämäärärahatarpeista ei kyetä kattamaan vuosittain saatavalla ennakollisella kustannustason tarkistuksella.
 - o materiaalin saatavuuden heikkeneminen maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuen. Puolustusmateriaalin kysyntä markkinoilla on kasvanut merkittävästi kuluvan vuoden aikana. Tällä saattaa olla vaikutusta niiden saatavuuteen mm. toimittajien tuotantokapasiteetista johtuen.